

Θεόδωρος Μεγαλοικονόμου*

Σχετικά με τη ραγδαία αύξηση των αυτοκτονιών εν μέσω Μνημονίου

Η σχεδόν καθημερινή ανακοίνωση μιας ή δύο αυτοκτονιών σε διάφορες περιοχές της χώρας έχει γίνει, πλέον, συστατικό στοιχείο της ζοφερής πραγματικότητας στην Ελλάδα του μνημονίου.

Σε μία χώρα με τα πιο χαμηλά ποσοστά αυτοκτονιών παγκοσμίως, είχε ήδη παρατηρηθεί μία ραγδαία αύξηση των αυτοκτονιών, κατά 17%, στην περίοδο 2007-9, πριν, δηλαδή, ξεσπάσει η σημερινή κρίση. Στη συνέχεια, σύμφωνα με ήδη δημοσιευθέντα στοιχεία, την περίοδο μεταξύ 2009 και 2010, παρατηρείται ένας σχεδόν διπλασιασμός των αυτοκτονιών (από περίπου μία ημερησίως, κατά μέσον όρο, ή 2,8% ανά 100.000 κατοίκους, το 2009, έφτασαν τις δύο ημερησίως, κατά μέσον όρο, ή 5,7% ανά 100.000 κατοίκους, το 2010). Αντίστοιχα, και με ανοδικές τάσεις, είναι τα ποσοστά για το 2011.

Παρόλο που τα ποσοστά των αυτοκτονιών στην Ελλάδα εξακολουθούν να παραμένουν από τα πιο χαμηλά διεθνώς, ο **ρυθμός ανόδου** του αριθμού των ατόμων που οδηγούνται να βάζουν τέγμα στη

ζωή τους είναι, πλέον, σε αυτή τη χώρα, από τους πιο υψηλούς στον κόσμο.

Το γεγονός ότι η κατάθλιψη, που συνδέεται με την αυτοκτονία, αποτελεί την κατ' εξοχήν ψυχική διαταραχή της κρίσης, δείχνει τον καθοριστικό ρόλο που παίζει εν προκειμένω όχι μία περιγεγραμμένη ψυχοπαθολογική οντότητα, αλλά η αλληλεπίδραση του κοινωνικού πλαισίου με έναν εαυτό που έχει τη δική του, ιδιαίτερη ιστορία και συγκρότηση.

Μία σειρά από συνθήκες (συνάρτηση εσωτερικών και εξωτερικών διεργασιών) οδηγούν σε αυτή την 'αποδόμηση της χρονικότητας', που διακρίνει τον βαριά καταθλιπτικό και τον απελπισμένο, ο οποίος οδηγείται στην αυτοκτονία – κατάσταση κατά την οποία το παρελθόν δεν περνά (δεν γίνεται 'παρελθόν'), μη επιτρέποντας, έτσι, στο παρόν να υπάρξει και στο μέλλον να έλθει. Μαζί με την επιθυμία, όταν το μέλλον 'κλείνει', εξανεμίζεται και η ελπίδα, που αποτελεί τον φέροντα οργανισμό της ανθρώπινης υπαρξης στον βαθμό που θεμελιώνει και κάνει δυνατή τη ζωή ως τον ορίζοντα που ανοίγει και αποκαλύπτεται ως μία προοπτική.

* Ο Θεόδωρος Μεγαλοικονόμου είναι ψυχίατρος, Διευθυντής ΨΝΑ.

Αυτή η αγωνία του θανάτου η οποία κατακλύζει το άτομο που βιώνει την αδυναμία του **‘να μη μπορεί πια να ελπίζει’**, σήμερα τροφοδοτείται (όταν δεν παράγεται) από την ανεργία και τις ευέλικτες σχέσεις εργασίας, που αυξάνουν την αβεβαιότητα και την κοινωνική απελπισία, από την ταυτόχρονη κατάρρευση εργασίας και κοινωνικού κράτους, από τα χρέη που δεν μπορούν να εξυπηρετηθούν, από το σπίτι που κατάρχεται, από το μαγαζί που βάζει λουκέτο, από τη διάρρηξη των προσωπικών και οικογενειακών σχέσεων, από την κρίση προοπτικών που βιώνουν ιδιαίτερα οι νέοι. Η κρίση, εν τέλει, ακουμπάει κάτι πολύ πιο βαθύ, που αφορά στην απώλεια της **‘ταυτότητας’** (αυτής που συγκροτούσε ο κοινωνικός ρόλος του κανονικά εργαζόμενου και η επιδίωξη και/ή επίτευξη της οικονομικής επάρκειας) και στο ίδιο το **νόημα της ζωής**.

Σε μια εποχή που η έρευνα και οι μελέτες, εδώ και πάνω από 80 χρόνια, για τις επιπτώσεις του ‘οικονομικού κύκλου’ στην υγεία και την ψυχική υγεία (καθώς και στη χρήση αλκοόλ και τοξικών ου-

σιών), στη ζωή και στον θάνατο ευρέων κοινωνικών στρωμάτων εξαιτίας αυτών των μέτρων (μεταξύ άλλων και της διάλυσης των υπηρεσιών υγείας και ψυχικής υγείας) είναι **απολύτως γνωστές** σε αυτούς που παίρνουν τα εν λόγω μέτρα, οι ευθύνες τους είναι πολύ συγκεκριμένες. Ξέρουν, ας πούμε, ότι κάθε αύξηση της ανεργίας κατά 3% έχει ως συνέπεια μία αύξηση 5%, κατά μέσον όρο, των αυτοκτονιών και 30% των θανάτων από αλκοόλ. Πίσω από τις μυθικές και απροσπέλαστες ‘αγορές’ υπάρχουν συγκεκριμένα πλέγματα εξουσίας που διαχειρίζονται, κατ’ εντολήν και προς το συμφέρον της καπιταλιστικής τάξης σε κάθε χώρα και του διεθνούς τραπεζικού κεφαλαίου, τη συγκεκριμένη οργάνωση της εργασίας εντός του καπιταλιστικού συστήματος, μία κοινωνική οργάνωση που δεν μπορεί πλέον να επιβιώσει παρά μόνο διαμέσου αυτών των μέτρων. Όλοι αυτοί, οι διάφορες κυβερνήσεις και οι επιτελείς στα διάφορα υπουργεία σε όλες τις καπιταλιστικές χώρες, ξέρουν, δηλαδή, ότι με τα μέτρα αυτά **σκοτώνουν** ανθρώπους, χιλιάδες ανθρώπους.

